בס"ד
מדינת ישראל
משרד החינוך

תלמוד ישראלי לילדים
הדף היומי לילדים

talmudisraeli.co.il
בקרו אותנו באתר התלמוד הישראלי

MEDISON חמד בית חינוך כמשפחה האגף לתרבות יהודית יוצרים חיבור לנשמה

עלון 383 פרשת תרומה אדר תשפ"א פברואר 2021
מַסֶּכֶת פְּסָחִים, דַּפִּים פ"ה-צ"א

דַּף פ"ה: הַ"קַּדִּישׁ" וְהַ"קְּדוּשָּׁה"

מִי שֶׁנִּמְצָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְשׁוֹמֵעַ אֶת הַחַזָּן אוֹמֵר **"קַדִּישׁ"**, מְקַיֵּם מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאוֹד כְּשֶׁהוּא עוֹנֶה "אָמֵן". גַּם הָאוֹמֵר אֶת **"קְדוּשָּׁה"** בְּחֲזָרַת הַשַּׁ"ץ, מְקַיֵּם מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאוֹד, כִּי הַ"קַּדִּישׁ" וְהַ"קְּדוּשָּׁה" הֵם תְּפִילוֹת שֶׁבָּהֶן **מְקַדְּשִׁים** אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּבָּ"ה.

"קַדִּישׁ" וּ"קְדוּשָּׁה" אוֹמְרִים רַק בְּ"מִנְיָן", אֲבָל, מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל לְבַד, אֵינוֹ אוֹמֵר "קַדִּישׁ" וְאֵינוֹ אוֹמֵר "קְדוּשָּׁה", מִפְּנֵי שֶׁחֲכָמִים דָּרְשׁוּ מִן הַפְּסוּק בְּסֵפֶר וַיִּקְרָא: "**וְנִקְדַּשְׁתִּי** בְּתוֹךְ **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**", שֶׁיֵּשׁ לְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּבָּ"ה, **רַק כַּאֲשֶׁר עֲשָׂרָה יְהוּדִים מִתְפַּלְּלִים יָחַד**.

דַּף פ"ו: הֵיכָן אוֹכְלִים אֶת קוֹרְבַּן הַפֶּסַח?

אֶת קוֹרְבַּן הַפֶּסַח מַקְרִיבִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. אַחַר כָּךְ צוֹלִים אוֹתוֹ וְאוֹכְלִים אוֹתוֹ בִּירוּשָׁלַיִם. מַדּוּעַ דַּוְקָא בָּעִיר יְרוּשָׁלַיִם, לָמָּה אִי אֶפְשָׁר לֶאֱכוֹל אֶת קוֹרְבַּן הַפֶּסַח בְּכָל עִיר אַחֶרֶת? **מִפְּנֵי שֶׁאֶת הַקּוֹרְבָּנוֹת אִי אֶפְשָׁר לֶאֱכוֹל בְּכָל מָקוֹם. יֵשְׁנָם קוֹרְבָּנוֹת קְדוֹשִׁים בְּיוֹתֵר, שֶׁאוֹתָם אוֹכְלִים רַק בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְיֵשׁ קוֹרְבָּנוֹת שֶׁנִּקְרָאִים "קוֹדָשִׁים קַלִּים", אוֹתָם מוּתָּר לֶאֱכוֹל בִּירוּשָׁלַיִם, כִּי בִּירוּשָׁלַיִם יֵשׁ קְדוּשָּׁה מְיוּחֶדֶת יוֹתֵר מֵהַקְּדוּשָּׁה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. קוֹרְבַּן הַפֶּסַח הוּא "קוֹדָשִׁים קַלִּים", וְלָכֵן מוּתָּר לֶאֱכוֹל אוֹתוֹ בִּירוּשָׁלַיִם.**

אַחֲרֵי שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל סִיֵּם לֶאֱכוֹל אֶת קוֹרְבְּנוֹת הַפֶּסַח, הָיוּ כּוּלָּם עוֹלִים לַגַּגּוֹת שֶׁל הַבָּתִּים וְקוֹרְאִים אֶת מִזְמוֹרֵי הַ"הַלֵּל" בְּקוֹל גָּדוֹל וְחָזָק.

מַדּוּעַ עַם יִשְׂרָאֵל גָּלָה לְבָבֶל?

בִּתְקוּפַת בֵּית רִאשׁוֹן, לְאַחַר שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ, הַקָּבָּ"ה גָּזַר שֶׁיִּגְלוּ לְבָבֶל לְמֶשֶׁךְ שִׁבְעִים שָׁנָה. בְּדֶרֶךְ זֶה מַסְבִּיר הַתַּלְמוּד מַדּוּעַ גָּלוּ לְבָבֶל דַּוְקָא, וְלֹא לְמָקוֹם אַחֵר.

הַבְּרִיתָא אוֹמֶרֶת, שֶׁהַקָּבָּ"ה יָדַע, שֶׁאִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִגְלוּ לְאֶרֶץ אַחֶרֶת, לְמָשָׁל, לְרוֹמִי, יִגְזְרוּ עֲלֵיהֶם גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וּמָרוֹת, לָכֵן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רִיחֵם עֲלֵיהֶם וְהִגְלָה אוֹתָם לְבָבֶל, שָׁם לֹא הִצִּיקוּ לָהֶם כָּל כָּךְ.

רַבִּי חֲנִינָא הִסְבִּיר, שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל גָּלוּ לְבָבֶל, כִּי בְּבָבֶל דִּיבְּרוּ בַּשָּׂפָה הָאֲרַמִּית. הַשָּׂפָה הָאֲרַמִּית דּוֹמָה לִלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, וְלָכֵן לֹא יַפְסִידוּ אֶת לִימוּד הַתּוֹרָה הַכְּתוּבָה בִּלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, מִפְּנֵי שֶׁמִּילִים רַבּוֹת בִּלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ דּוֹמוֹת לְמִילִים בְּאֲרַמִּית.

רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר סִיבָּה נוֹסֶפֶת, לָמָּה גָּלוּ לְבָבֶל, מִפְּנֵי שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ הִגִּיעַ מִבָּבֶל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לָכֵן, כְּשֶׁגֵּרְשׁוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֶחֱזִירוּם לְבָבֶל.

דַּף פ"ח: שֶׁרֶץ מְטַמֵּא

פַּעַם אַחַת קָרָה שֶׁבְּמִטְבָּח מְסוּיָּם נִמְצְאָה לִטְאָה שׁוֹכֶבֶת עַל הָאוֹכֶל וְלֹא זָזָה.

לִכְאוֹרָה - הָאוֹכֶל טָמֵא, כִּי מַאֲכָל שֶׁנָּגַע בְּשֶׁרֶץ מֵת, הֲרֵי הוּא מְקַבֵּל טוּמְאָה.

הָלְכוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת רַבָּן גַּמְלִיאֵל מָה לַעֲשׂוֹת וְהוּא אָמַר לָהֶם: "הַבְּטוּחִים אַתֶּם שֶׁהַלִּטְאָה מֵתָה? אוּלַי הִיא חַיָּה, וְרַק בִּגְלַל שֶׁנִּשְׁפְּכוּ עָלֶיהָ מַיִם חַמִּים הִיא לֹא זָזָה. נַסּוּ לִשְׁפּוֹךְ עָלֶיהָ מַיִם קָרִים, וּתְרָאוּ מַה קּוֹרֶה".

וְאָכֵן, הַטַּבָּחִים הָלְכוּ, שָׁפְכוּ מַיִם קָרִים עַל הַלִּטְאָה, וְרָאוּ שֶׁהִיא מַתְחִילָה לָזוּז, **וְלָכֵן הָאוֹכֶל לֹא נִטְמָא, מִפְּנֵי שֶׁרַק שֶׁרֶץ מֵת מְטַמֵּא וְלֹא שֶׁרֶץ חַי.**

מִן הַתַּלְמוּד

סדר מועד,
מסכת פסחים, דף פ"ז

"ותהר עוד ותלד בת, ויאמר לו קרא שמה לא רוחמה, כי לא אוסיף עוד ארחם את בית ישראל"

סלקינן - עולים אנחנו
נחתינן - יורדים אנחנו

הסבר: התלמוד מביא את סיפורו של הושע הנביא, שה' הורה לו לקרוא לילדיו בשמות המסמלים את כעסו על עם ישראל בשל חטאיהם.

מן ההסטוריה

יהודי העיר צנעא בתימן

קהילה יהודית גדולה התקיימה בעיר צנעא שבתימן כבר במאה הרביעית לספירה, וייתכן שעוד קודם, ונמשכה עד לאחר הקמת מדינת ישראל. רוב היהודים בקהילה היו אומנים ובעלי מלאכה או שעסקו במסחר. היחס של השלטונות כלפיהם היה הוגן לרוב, אך מדי פעם גזרו עליהם גזירות. בשנת 1679 גורשו היהודים מהעיר במהלך גירוש, ולאחר מספר שנים הורשו לשוב אליה, אך נאלצו להתגורר ברובע משלהם שנקרא קאע אל-יהוד. במאות ה-19 וה-20 מנו היהודים כ-20% מאוכלוסיית העיר. רבים מהם עלו לארץ במסגרת עליית "אעלה בתמר", והשאר עלו אחרי הקמת המדינה.

מראה כללי של העיר צנעא (Wikipedia, Flickr)

חברותא

על המפה

שכונת נחלת אחים בירושלים

נחלת אחים היא שכונה במרכז העיר החדשה בירושלים. היא נוסדה בשנת 1924 בידי יהודים שעלו מתימן, ונקראה כך בשל שאיפתם לחיי אחווה במקום. רחובות השכונה נקראו ברובם על שם ערים בישראל. רוב התושבים בשכונה היו בתחילה אורפלים - יהודים יוצאי העיר אורפה שבטורקיה, תימנים ועולים מכורדיסטאן. כיום גרים בה גם יהודים מארצות המערב. בין תושביה הידועים של השכונה היו הרב יוסף קאפח ואשתו הרבנית ברכה, הרב שאר ישוב כהן ואחותו הרבנית צפיה גורן.

נחלת אחים ב-1937 (Wikipedia)

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

אשת חיל

"אשת חיל" הוא הפרק האחרון בספר משלי, המתאר את דמותה של האישה החרוצה המנהלת את ענייני ביתה, ומשבח אותה. הפרק מכיל 22 פסוקים הפותחים באותיות לפי סדר הא"ב. במאה ה-16 הנהיגו האר"י ומקובלי צפת לומר אותו בערב שבת לפני הסעודה, משום שעל פי הסוד הוא רומז לשבת ולשכינה, וכן כדי לשבח את האישה על עבודתה והכנותיה לשבת.

מתפלפלים

7 דקות

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

לקראת חג הפורים הקרב ובא, ביקשו חלק מילדי משפחת כהן מההורים לקנות להם תחפושות מיוחדות של כל מיני דמויות מהטלוויזיה שהם אוהבים, תחפושות יקרות שעולות הרבה כסף.

הבקשה הזו שלהם עוררה ויכוח סוער בבית המשפחה.

מצד אחד:
חלק מבני המשפחה טענו שזה ממש מיותר ולא לעניין להוציא מאות שקלים על תחפושות יקרות, בטח לא על כל מיני דמויות "טיפשיות" לדעתם של כל מיני דמויות וכוכבי טלוויזיה.

מצד שני:
חלק אחר מבני המשפחה טענו שחג פורים הוא חג של שמחה, ואם זה מה שמשמח כל כך את הילדים, אז כשם שמוציאים כספים על כל מיני דברים אחרים, כך גם נכון להוציא על תחפושות, ולא משנה מה הדמויות של התחפושות, העיקר לגרום לילדים שמחה וכיף בפורים.

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון.
ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il
תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

מי אני?

4 דקות

1. נולדה בעיר צנעא שבתימן.
2. בגיל 11 התחתנה עם בן דודה, שהפך לרב מפורסם.
3. הקימה מפעלי חסד רבים שסייעו לאלפי אנשים.
4. על פעילות החסד הרבות שלה זכתה ב-26 תעודות הוקרה ובפרס ישראל.

מרים מלכה מאנגה

תלמוד ישראלי לכל

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

1. מי האישה במרכז הציור?
2. היכן היא נולדה?
3. מי היה בעלה?
4. איזה פרס חשוב היא קיבלה ומה היה מפעל חייה?

7 דקות

1. מרוקו, קהל יהודים.
2. בלה ומאנה, רק בפורקן, אבל ובו.
3. לוי אבל אמנו.
4. דרור אלמן ישראל.
5. לוי יוסף אמנו.

מי אני?

3 דקות

1. היה מגדולי הרבנים של העדה התימנית בארץ.
2. תרגם, ערך ופירש את כתבי הרמב"ם ועשרות ספרים נוספים.
3. היה דיין בבית הדין הגדול וחבר במועצת הרבנות הראשית לישראל.
4. זכה בפרס ישראל לספרות תורנית, ובפרסים נוספים על מפעלי התורני.

לוי אבל אמנו

4260	4650	4800	4900	5258	5260	5323	5657	5699	5707	5708	5727	התשכ"ט	5778	5780
ה'תש"פ	ה'תשע"ח	התשכ"ט	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תצ"ט	ה'תר"ך	ה'רמ"ח	ה'תרכ"ג	ה'תרפ"ד	ה'תרפ"ט	ה'תרצ"ב	ה'תרצ"ד	ה'תרצ"ו
510 ימי הביניים תקופת הראשונים	רבי סעדיה גאון	רש"י	הרמב"ם	1492 גירוש ספרד	1500 העת החדשה	רבי יוסף קארו	1897 הרצל	1939 שואה	1947 מלחמת העצמאות	1948 הקמת המדינה	1967 מלחמת ששת הימים	1969 הרב אריה לוין	2017 70 שנה למדינה	2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי

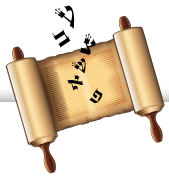

דבר תורה

שאלה מפורסמת היא מדוע התורה אומרת "**ויקחו** לי תרומה"? אם המצווה היא בכלל **לתת**? תשובות רבות ניתנו לשאלה זו, וננסה להציע תשובה נוספת על פי התכלית שבשבילה ניתנה התרומה. רגילים אנו לתפוס ולחשוב שמי שנותן הוא המזכה, ואילו זה שמקבל הוא הזוכה במה שנתנו לו. אולם, במציאות בה המקבל עצמו לא זקוק לדבר בשל היותו רם ונישא ובעל מדרגה גבוהה - מתהפכים הדברים, ומעתה **זה שנותן לו הוא הוא המקבל על כך שזכה להיות שותף עם אדם כה חשוב.**

הקב"ה הוא כל יכול ובעל המציאות כולה, ובשונה מבשר ודם הוא לא צריך מאיתנו לא כסף ולא זהב. הזכות הגדולה בתרומה למשכן הייתה בכלל של בני ישראל, שזכו להיות שותפים בבניית המשכן. על כן נחשבים הם למקבלים, הגם שהם אלו שנתנו מכיסם.

חידה!

זהו את המושגים הבאים, בהם מופיעות אותיות ק.ד.ש:

1. תפילה שנוהגים לומר לעילוי נשמת הנפטרים

2. אומרים אותו על היין בשבתות ובחגים

3. תפילה שבה מזכירים את המלאכים המשבחים את ה'

4. נישואין

5. החדר הפנימי במקדש

(הקדש, הקדוש, הקדוש, הקדוש: הקדוש, הקדוש)

שאלות השבוע ???

1. היכן מותר לאכול קודשים קלים?
2. מה ההבדל בין בהמות לעופות לעניין קורבנות?
3. מדוע הורה רבן גמליאל לשפוך מים על לטאה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

דַּף פ"ט: "דִּיעֲבַד" אוֹ "בְּדִיעֲבַד"?

מַה פֵּרוּשָׁהּ שֶׁל הַמִּלָּה "דִּיעֲבַד" אוֹ "בְּדִיעֲבַד"? **וּבְכָן, הַמִּלָּה "דִּיעֲבַד" מוּרְכֶּבֶת מִשְּׁתֵּי מִלִּים בַּשָּׂפָה הָאֲרָמִית: "דְּאִי" "עֲבַד". "דְּאִי", הַיְנוּ: שֶׁאִם. "עֲבַד" הַיְנוּ: עָשָׂה. כְּלוֹמַר "דִּיעֲבַד" = שֶׁאִם עָשָׂה, וּבְקִיצּוּר: שֶׁעָשָׂה.**

בְּמִילָּה "דִּיעֲבַד" מִשְׁתַּמְּשִׁים כְּדֵי לוֹמַר עַל מִקְרֶה מְסוּיָּם, שֶׁהָיָה עָדִיף שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ, אֲבָל אִם כְּבָר עָשׂוּ אוֹתוֹ, הוּא לֹא פָּסוּל. לְמָשָׁל, בְּדַף זֶה לוֹמְדִים, שֶׁאֶת הַדָּם שֶׁל קוֹרְבַּן שְׁלָמִים צָרִיךְ לִזְרוֹק פַּעֲמַיִם עַל הַמִּזְבֵּחַ. תְּחִילָּה הַכֹּהֵן זוֹרֵק מִן הַדָּם בְּפִינָּה אַחַת שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ, וְאַחַר כָּךְ בְּפִינָּה אַחֶרֶת, אֲבָל, אִם הַכֹּהֵן טָעָה, וְזָרַק רַק פַּעַם אַחַת, "בְּדִיעֲבַד" הַקּוֹרְבָּן כָּשֵׁר. כְּלוֹמַר, צָרִיךְ לִזְרוֹק פַּעֲמַיִם, אַךְ אִם עָשָׂה כְּבָר כָּךְ וְזָרַק פַּעַם אַחַת, הַקּוֹרְבָּן לֹא נִפְסַל.

דַּף צ': תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ

הַתּוֹרָה (וַיִּקְרָא א') מְצַוָּה אוֹתָנוּ, שֶׁהַקּוֹרְבָּן שֶׁמְּבִיאִים לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה "**תָּמִים**" וְלֹא בַּעַל מוּם: "אִם עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן הַבָּקָר, זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ".

בְּסִפְרוֹ הַ"יָּד הַחֲזָקָה" (הִלְכוֹת אִיסּוּרֵי מִזְבֵּחַ) מוֹנֶה הָרַמְבַּ"ם עֲשָׂרוֹת רַבּוֹת שֶׁל מוּמִים שׁוֹנִים שֶׁיֵּשׁ בְּבְהֵמוֹת. אַחַד הַמּוּמִים שֶׁאָמְרָה תּוֹרָה הוּא, לְמָשָׁל, בְּהֵמָה פִּיסַּחַת, שֶׁיֵּשׁ לָהּ רֶגֶל אַחַת קְצָרָה וְרֶגֶל אַחַת אֲרוּכָּה. הִיא אֵינָהּ רְאוּיָה לִהְיוֹת קוֹרְבָּן. אִם מִישֶׁהוּ הִקְרִיב בְּהֵמָה בַּעֲלַת מוּם - הַקּוֹרְבָּן פָּסוּל. בְּדַף זֶה לוֹמְדִים, **שֶׁרַק בְּהֵמוֹת נִפְסָלוֹת אִם יֵשׁ לָהֶן מוּם, אֲבָל, עוֹפוֹת אֵינָם נִפְסָלִים אִם יֵשׁ בָּהֶם מוּם. לָכֵן, עוֹף פִּיסֵּחַ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ רֶגֶל אַחַת קְצָרָה וְאַחַת אֲרוּכָּה, מוּתָּר לְהַקְרִיב אוֹתוֹ כְּקוֹרְבָּן.**

דַּף צ"א: פֶּסַח מַצָּה וּמָרוֹר

שְׁלוֹשָׁה מַאֲכָלִים צִיּוְּתָה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה לֶאֱכוֹל בְּלֵיל הַסֵּדֶר.

א. קוֹרְבַּן פֶּסַח.

ב. מַצָּה.

ג. מָרוֹר.

רַק בְּלֵיל הַסֵּדֶר חַיָּבִים לֶאֱכוֹל קוֹרְבַּן פֶּסַח, מַצָּה וּמָרוֹר, אֲבָל בְּיֶתֶר יְמֵי חַג הַפֶּסַח, אֵין חוֹבָה לֶאֱכוֹל מֵהֶם, לָכֵן, אֵין חַיָּבִים לֶאֱכוֹל מַצָּה בַּפֶּסַח בְּכָל יוֹם.

הֵן גְּבָרִים וְהֵן נָשִׁים חַיָּבִים בַּאֲכִילַת מַצָּה בְּלֵיל הַסֵּדֶר. אוּלָם, קַיָּמֶת מַחֲלוֹקֶת אִם נָשִׁים חַיָּבוֹת גַּם בַּאֲכִילַת קוֹרְבַּן פֶּסַח. **רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר** שֶׁנָּשִׁים פְּטוּרוֹת מֵאֲכִילַת קוֹרְבַּן פֶּסַח, **וְרַבִּי יְהוּדָה חוֹלֵק** וְסוֹבֵר שֶׁהֵן חַיָּבוֹת.

מייסד ועורך: **מאיר יעקבסון**
מנהל חינוכי ועורך: **אבי רט**
יו"ר חבר הנאמנים: **רו"ח חיים פרייליכמן**

בחסות חברת MEDISON
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 03-9250225 פקס: 03-9265608

תלמוד ישראלי